

מרדכי מלכא
רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*ירושום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

המלך

פרשת ויקרא

אור

איך להקריב קרבן בזמן החורבן.

ויקרא פרק א (א) ויקרא אל-משה וידבר יקוק אליו מאהל מועד לאמר: (ב) דבר אל-בני ישראל ואמרת אלםם אדם כי יקריב מכם קרבן ליקוק מן-הבהמה מן-הבקר ומן-הצאן תקריבו את קרבנכם:

שאלות:

א יש לשאול מדוע התורה כותבת כי יקריב "מכם" הלא למותר הוא ומספיק אדם כי יקריב? **ב** יש להתבונן שמבואר בפרשה כמה סוגי קורבנות יש מקריב עגל ויש צאן ויש עוף ויש מנחה ועל כולם כתוב שזה עולה ריח ניחוח להשם היתכן שאין הבדל? **ג** עלינו להתבונן בכל ענייני הקורבנות אשר לכאורה מה שייך לעשות בהן נחת רוח להקב"ה וכי אדם הוא, וכמ"ש הנביא שמואל א פרק טו פסוק כב ויאמר שמואל להקפץ ליקוק בעלות וזבחים כשמע בקול יקוק הנה שמע מזבח טוב להקשיב מחלב אילים: ישעיהו פרק א (יא) למהלי רבי-זבחים יאמר יקוק שבעתי עלות אילים וחלב מריאים ודם פרים וכבשים ועתודים לא הפצתי: ואולי היה מקום לחשוב שיש בזה בל תשחית של כל כך קורבנות ודם שנשפך על המזבח, ומאיך התורה חסה על ממונם של ישראל הלא דבר הוא?

מחשבת האדם:

בדרך כלל תפיסת וחשיבת האדם על בית המקדש והקורבנות הדבר היה שייך רק כאשר בית המקדש בתיקונו ולאחר חורבן הבית במלו הקורבנות ואין מה שיכפר על מעשיו של האדם להעלות ריח ניחוח להשם, אולם כאשר נלמד מפרשתנו נבין ונשכיל כי כל בית יהודי אשר בונה את ביתו ברוח התורה הופך לבית מקדש מעט אשר בו מקריבים בכל יום קורבנות להשם ועושה נחת רוח ליוצרו, בהיות וכל זוג שבונה ביתו הופך מתחילתו לבית היוצר לעבודה על המידות והתכונות השליליות וכן על תאוותיו היצריות, מאחר ושני בני הזוג אשר גדלו במקומות שונים ואף התחנכו בדרכים שונות ולכל אדם יש תכונות ורצונות משלו כך שמתחילים חיים משותפים מתבקש מכל אחד מבני הזוג לשנות ולהתגבר ולוותר למען השלום בית וזה בשני חלקי עבודת האדם בינו למקום ובינו לחברו, כך שבמשך שנות חיי הנישואין מקריב כל אחד מבני הזוג קורבנות רבות אשר עושות נחת רוח לבוראנו כאשר נבאר.

הקרבן של האמא.

מעשה שהיה עם רבי לוי יצחק מברדיצוב זצ"ל הובא בספר מעשיהן של צדיקים שהיה מנהגו בערב יו"כ כל המעוניין מבני עירו שיתפלל עליו יכול לכתוב שמו ושם אימו בפתק ויתן שני מעות לצדקה, ואכן מי היה רוצה להפסיד תפילת צדיק ביו"כ בשביל שני מעות ולכן עד הצות כבר נערמו שני ערימות על שולחנו אחת של הפתקים ואחת של המעות והנה לקראת הערב דפקה אישה בעודה מתנשפת שהיא רוצה למסור פתק ואכן כתבה פתק ובה שני שמות שלה ושל בנה והניחה שני מעות, אולם ראה זאת הרב והבחין שכתוב בפתק שני שמות ומאיך הניחה רק שני מעות, פנה אליה הרב ואמר לה כי על שם צריך שני מעות, והשיבה כי כל היום היא התרוצצה לחפש להשיג הלואה ובקושי השיגה שני מעות, אמר לה הרב שהוא מצטער אבל אינו יכול להתפלל רק על שם אחד ותבחר איזה, אמרה לרב אם כך אני את עצמי מוכנה להפקיר ובלבד שתתפלל על בני, שמח הרב ואמר כעת יש לו סגוריה גדולה על ישראל לפני אבינו שבשמים אם אמא מוכנה להקריב את התפילה עליה מתוך רחמים על בנה ק"ו שהקב"ה שנאמר עליו כרחם אב על בנים שירחם ויקבל את תפילת בניו. ללמדנו שהקרבנות רצונותיו ותשוקתיו בכל ויתור למען הזולת לעשות רצון השי"ת הוא הקרבן הגדול.

המסתתר מאחרי כל קרבן:

הנה עד הלום התבאר בספר שמות כמה פרשיות על בגדי כהונה המשכן וכליו כהכנה לבניית מקום ומשרתיו אשר בו תשרה השכינה בתוכנו, וכעת מתחילים בחומש ויקרא שבו מתבאר אחד משלושת עמודי העולם עמוד העבודה שהוא עבודת הקורבנות במשכן, ובכדי לבאר תוכן עבודה זו נביא את דברי הרמב"ן בפרשה אשר כתב וז"ל בויקרא פרק א פסוק ט בא"ד ויותר ראוי לשמוע הטעם שאומרים בהם, כי בעבור שמעשי בני אדם נגמרים במחשבה ובדבור ובמעשה, צוה השם כי כאשר יחטא יביא קרבן, יסמוך ידיו עליו כנגד המעשה, ויתודה בפיו כנגד הדבור, וישרוף באש הקרב והכליות שהם כלי המחשבה והתאוה, והכרעים כנגד ידיו ורגליו של אדם העושים כל

מרדכי מלכא
רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

מלאכתו, ויזרוק הדם על המזבח כנגד דמו בנפשו, כדי שיחשוב אדם בעשותו כל אלה כי הטא לאלהיו בגופו ובנפשו, וראוי לו שישפך דמו וישרף גופו לולא חסד הבורא שלקח ממנו תמורה וכפר הקרבן הזה שיהא דמו תחת דמו, נפש תחת נפש, וראשי אברי הקרבן כנגד ראשי אבריו, והמנות להחיות בהן מורי התורה שיתפללו עליו. וקרבן התמיד, בעבור שלא ינצלו הרבים מחטוא תמיד. ואלה דברים מתקבלים מושכים את הלב כדברי אגדה עכ"ל: **הראת לדעת כי תכלית הקרבן הוא הרמת האדם ממעשיו הרעים אשר הלך אחר תאוותיו ותשוקותיו נגד רצון השי"ת, והקרבן הוא אמצעי לעורר בקרבו חשבון הנפש ולהתבונן מה היה ראוי לעשות בו ועי"ז יחזור בתשובה ויקריב את תאוותיו ותשוקותיו להשי"ת, ולכן נקרא בשם קרבן דהיינו להתקרב להי"ת, ובוה הוא שנעשה נחת רוח לקב"ה, וכל זה רמוז בתובה "מכם" שכל כוונת הקרבן אינו להקריב את הבהמה אלא צריך להקריב מכם היינו מהעצמיות שלכם ולוותר על התאוות והרצונות שבהן נכשל האדם בעבירות לטובת עבודת ורצון השם, וכן את מידותיו הרעות הגאווה שהיא שורש כל המידות הרעות שהן חלק ממנו ויתר המידות, צריך את הכל להקריב אותן ולהשתמש בהן אך ורק לעשות רצון השי"ת ויקיים בגאווה ויגבה ליבו בדרכי השם וזהו הכוונה מכם. והן הם דברי הנביא ירמיהו פרק ז (כב) **כִּי לֹא־דִבַּרְתִּי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם וְלֹא צִוִּיתִים בַּיּוֹם הַזֶּה וְצִוִּיִּאתִי אֹתְכֶם מֵאֲרִיץ מִצְרַיִם עַל־דִּבְרֵי עוֹלָה וְזֹבַח: (כג) כִּי אִם־אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה צִוִּיתִי אֹתְכֶם לֵאמֹר שִׁמְעוּ בְּקוֹלִי וְהִיִּיתִי לָכֶם לֵאלֹהִים וְאֲתֶם תִּהְיוּ־לִי לְעַם וְהִלַּכְתֶּם בְּכָל־הַדְרָךְ אֲשֶׁר אֶצְוֶה אֶתְכֶם לַמַּעַן יִיטֵב לָכֶם: וכמתבאר מדברי מסכת מנחות דף קי ע"א אמר ריש לקיש, מאי דכתיב: ואת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם? כל העוסק בתורה, כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם. **וכן מדברי מסכת מכות דף י ע"א וא"ר יהושע בן לוי, מאי דכתיב שיר המעלות לדוד שמחתי באומרים לי בית ה' נלך? אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע, שמעתי בני אדם שהיו אומרים מתי ימות זקן זה ויבא שלמה בנו ויבנה בית הבחירה ונעלה לרגל, ושמחתי, אמר לו הקדוש ברוך הוא כי טוב יום בחצריך מאלף, טוב לי יום אחד שאתה עוסק בתורה לפני, מאלף עולות שעתידי שלמה בנך להקריב לפני על גבי המזבח ע"כ. ללמדנו שתכלית הקרבן אינו הקרבת הבהמה או העוף או המנחה אלא הקרבת התאוות התשוקות והרצונות של האדם לטובת רצון השם והוא אשר עושה את הנחת רוח לקב"ה אלא ההקרבה העצמית המסתתרת מאחרי הקרבן, ולזאת העוסק בתורה ומוותר על הנאות גופו עדיף מהקרבת קורבנות, כך שלמרות שאין בימינו בית המקדש להקריב קורבנות אך תוכן הקורבנות נשאר לנצח, ובכל יום האדם יכול להביא קרבן להשם אשר יעשה נחת רוח לבוראנו. ואין מדובר על הקרבה קשה כאותם הטועים וחושבים שצריך לסגף עצמו בתעניות וסיגופים ולהתנזר מכל צרכי גופו וכדומא בכדי להקריב למען השם אלא כדנבאר בשם הראב"ד.******

הקרבת מעט מהתשוקה נחשב תענית וקרבן:

כתב הראב"ד בספרו בעלי הנפש בשער הקדושה וז"ל ואני רואה הגדר הגדול והשמור המעולה והדרך הטוב להכניעת היצר הוא רעבון הנפש ממעוט הנאותיה ותענוגיה במאכל ובמשתה, רק שיהנה מן הריח הטוב ורחיצת החמין לפי שהחמין ערבין עליו. והמאכל המעט שיאכל יהא מתוקן ומתובל יפה בעבור אשר יערב עליו ותהיה נפשו מקבלתו ומתפייסת במעוט ממנו. ולעולם יניח מעט מכדי צרכו ומהשלמת תאוותו. ולא ישתה יין כי אם מזוג מזוג יפה כדי שלא תטרף דעתו עליו, ועל זה אמרו רבותינו ז"ל (גיטין ע א) סעודה שהנאתך משוך ירך ממנה. ושתי תקנות גדולות יש בענין הזה, האחת שלא תזיקנו אכילתו, והשנית כי היא כניעת היצר ושברון התאוה. וכמו שאמרו בסעודה כן הדרך לכל הנאות העולם ותענוגיו שלא ימלא האדם מהם כל תאוותו. וכו' ואל יתענה אדם ענוי נפש פן יחלש לבו ויתקלקלו מעשיו וטבעיו ויתערבב מוחו ויהיה הפסדו מרובה משכרו כי יבטל מן התורה ומן התפלה, ואם ילמד לא תהיה תורתו מיושבת ולא יסכים להלכה ולפלפול השמועה, לפי שאין התורה נקנית אלא מתוך שמחה (ע' שבת ל ב) עכ"ל. **וביאר דבריו רבנו אהרון מלונזיל בספרו אורחות חיים חלק א ענינים אחרים מתשובה וכן אמר הראב"ד ז"ל שהי' א' מחסידי העול' אומ' הגדר הגדול והמופלא במניע' המאכלות וזהו פי' לדבריו אל יחשוב אדם לגמרי שלא יאכל בשר ולא ישתה יין כי די לנו במה שאסרה תורה אך בעוד שהמאכל לפנינו ועודנו תאב לאכול ממנו ימשך ממנו לכבוד בוראו ולא יאכל כדי תאוותו וזה הדבר יזכירנו אהבת הבורא יותר מתענית א' בשבוע כי זה בכל יום מידי אכלו ושתותו. והובאו דברי הראב"ד בספר חסידים (מרגליות) סימן יב וכן בספר**

מרדכי מלכא
רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

כלבו סימן סז וכן במנורת המאור פרק ג – תשובה, וכ"כ בספר מגיד משרים למרן רבינו יוסף קארו (פרשת ויקרא, דף מ ע"ב) וז"ל וזכור דברי יונה קרישי כי בעוד שהאדם מאכלו ערב עליו יסלק ידו ממנו לעבודת בוראו וזה חשוב יותר מתענית עכ"ל. וכ"כ מרן החיד"א בספר עבודת הקודש (מורה באצבע סימן ג' אות קיב) וז"ל: אם מאכל אחד מתוק לחיכו וערב עליו, וכן בעודנו נהנה ממנו מושך ידיו לסגף עצמו, נחשב לו כקרבתן ומזבח כפרה, עכ"ל. והובא בפוסקים רבים השל"ה והחפ"ל והבא"ח כולם המליצו על תענית זו יותר מכל תענית וסיגוף ובזה מתאפשר לו ללמוד ולעבוד השי"ת ומאידך חשוב כתענית.

נחשון הקריב את הנאות:

ויסוד זה נלמד מקרבן נחשון שכתוב בו במדבר פ"ו (יב) וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הַרְאִישׁוֹן אֶת קַרְבְּנוֹ נְחֻשׁוֹן בֶּן עֲמִינָדָב לְמִשְׁפַּחַת יְהוּדָה: (יג) וְקַרְבְּנוֹ קָעֶרֶת כֶּסֶף וכו': (יח) בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי הַקְרִיב בְּתַנְאֵל בֶּן צִוְעָר נְשִׂיא יִשְׁשָׁכָר:

שאלות:

א) ויש לשאול מדוע לא כתוב תואר "נשיא" יהודה כלשון הנאמר בשאר הנשיאים שניתן להם תואר נשיא? ב) ועוד קשה מדוע נאמר וקרבתנו בוא"ו החיבור והרי הוא הראשון ואין לפניו ולא שייך וא"ו החיבור ובפרט שבשאר הנשיאים כתוב קורבתנו בלי וא"ו? ג) עוד הקשה במאור ושמש הובא במעיינה של תורה מדוע נכפל תיבת קרבנו בקרבן נחשון מה שאין כן בשאר נשיאים נאמר רק קורבתנו אחד? ד) עוד יש להקשות דבעל הטורים כתב דנכתב וקרבתנו בואו לרמז שזכה לשישה בנים ושישה ברכות עיי"ש, וצריך ביאור מדוע הוא דוקא זכה בהן? והעולה מדברי המפרשים גם יחד בתוספת נופך שבעצם היות ונחשון היה ראשון הנשיאים בהקרבת הקרבנות במשכן בודאי הדבר גורם להרגשת גאווה גדולה ויש כאן נסיון גדול לעשות מצוה זו לשם שמים בלי נטיית גאווה, ולכן הייתה עבודה קשה לנחשון להתגבר על גאווה זו ומתוך גדלותו הצליח להגיע למצב שעם כל מעמדו הנכבד ביטל תוכו את הרגשת הנשיא שיש לו וזו הקרבה עצמית, וזה התורה מלמדת אותנו במה שלא הוזכר תואר נשיא אצל נחשון כדי לבטא את הדרגה שהגיע אליה עד שלא הייתה אצלו הרגשת נשיא ולכן כתוב בתחילה ביום הראשון את קורבתנו נחשון וכו' היינו שהקריב את עצמיותו ולאחר מכן רק הביא גם את הקרבן שכולם הביאו קערת כסף וכו', ולכן הוכפל לשון קורבתנו, וגם לכן נכתב בפעם השניה בוא"ו החיבור דהיינו ללמדנו שהקערת כסף הוא קרבן שני אצלו, שקרבן הראשון היה עצמיותו. ובזה מובן היטב שאות וא"ו מרמזת כמ"ש בעל הטורים שזכה לשישה בנים ושישה ברכות, מפני שוא"ו זו מבטא את דרגתו והקרבתו העצמית שמכוחה זכה.

התשובה לא ע"י תעניות וסיגופים

וכבר נכתב באחד המאמרים. בזמני קדם היו ישראל עוסקים בתעניות וסיגופים למרק העוונות וסמך לדבר מה שקבעו חז"ל (יומא פו, א) שעל כריתות ומיתות בית דין, תשובה ויום הכיפורים תולין ויסורים ממרקים, והיו שהבינו ככוונת דבריהם כי ה"יסורים" הם בידי אדם דהיינו שעל אדם להביא יסורים על עצמו ולהרבות בתעניות וסיגופים קשים המפרכים את הגוף, ורק כך יכופר לו על חטאתו אשר הוא, אמנם כבר נודע כי מרן הבעש"ט הק' זצלה"ה ותלמידיו הק' זי"ע רוח אחרת היתה עמם, כי בדורותינו אלה נתמעטו כוחות הגוף והנפש, ואדרבה ע"י ריבוי התעניות והסיגופים יחלש האדם ולא יהיה בכוחו לעסוק בתורה ותפילה ועבודת ה' כראוי. ועיין במה שמסביר בעל התניא בספרו (ליקוטי אמרים פרק א') וכן באגרת התשובה (פרק ג') בזה וסיים וז"ל ובדורותינו אלה אסור להרבות בתעניות אפילו על כריתות ומיתות בית דין וכו' וכמו שכתוב "כי את אשר יאהב ה' יוכיח". וכן כתוב ב"דרך פקודיך" (הקדמה) תדע ידידי, שרוב ההמון טועים באיכות מצות עשה של התשובה ורוב ההמון סוברים דעיקר התשובה הוא להתענות ולסגף את עצמו בסיגופים שונים, תדע ידידי שמטעות גמור הוא, כי לא נאמר בתורה העון הזה רק נאמר (דברים ל, ב) ושבת עד ה' אלוקיך ושמעת בקולו וכו' עיי"ש. ובספח"ק "שם משמואל" (פר' ויחי שנת תרפ"א) כתב "מוטב שיאמר כל אחד לנפשו: מוטב להשתעבד בביתה של תורה ולצמצם את כל מעשיו ותהלוכותיו שיהיו בדרך התורה (וכך יתוקנו הטאיו) ולא להשתעבד לתעניות וסיגופים, כמו שהגיד הר"ה"ק מקאצק זצלה"ה זי"ע שבהילוך בדרך התורה הוא הגדול שבסיגופים לגוף, ומובן שהאיש השם שכמו להשתעבד לתורה, הן ביגיעת הלימוד והן בצמצום תהלוכות מעשיו עפ"י דרכי התורה, מועיל יותר מכל סיגופים הגוף עכדה"ק. ואפשר לקיים את היסורים והסיגופים בדרכים אחרים. א. איתא ביסוד התשובה מרבינו יונה בשם הראב"ד ז"ל "כי הגדר

מרדכי מלכא
רב ואב"ד עיה"ק אלעד ת"ו
יו"ר ועדת סת"ם
הרבנות הראשית לישראל

עיר התורה שקרובה אליך

לשכת הרבנות הראשית אלעד.

בד"צ אלעד*בתי הוראה*שרותי דת*רישום נישואין*כשרות*מקואות*עירובין
The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

הגדול המעולה המופלא מניעת המאכלות" היינו שבאמצע אכילתו ימשוך מתאוותו, ולא ימלא אותה לגמרי, וזה נחשב כתעניתים ועינויים קשים [וזה נקרא תענית הראב"ד]. ב. ע"י שמבזים ומביישים אותו ויש לו צער מזה ואינו עונה להם ומקיים הפסוק "כצאת השמש גבורתו וכו'. ג. ע"י שרוצה לדבר ומונע עצמו מכך כמו שכתב הגר"א שהוא יסוד התעניות. ד. ע"י שיושב באהלה של תורה להשתעבד עליה, לעסוק בה בעיון ובעמקות וברציפות גדולה, וזה סיגוף הגדול ביותר, וכבר הבאנו את דברי השם משמואל שהשתעבדות בביתה של תורה, וללכת בדרך התורה הוא כמו שהגיד הרה"ק מקאצק זצלה"ה זי"ע התורה- הגדול שבסיגופים לגוף.

מוסר השכל:

העולה בידנו ללמוד שהן העבודה של האדם בינו למקום והן בין אדם לחברו תלוי בהקרבה העצמית שאדם מקריב לעשות רצון השם או לעשות רצון השני וכל מעשה ולו הקטן שהאדם מקריב נחשב כקרבת המעלה ריח ניהוח להשם, ולכן כל זוג שבונה ביתו בדרך התורה הייכים לדעת שסוד השראת השכינה בבית ולהפכו למקדש מעט תלוי בדבר זה אם זה בין אדם למקום דוקא אחרי הנישואין בו בזמן שהופכים לעצמאים צריכים לקחת אחריות על עצמם והתמסר לעשות רצון השם בטהרת הבית לשמור על גדרי החלכה וכן בכשרות הבית לא להתפשר ולקבוע גדרים שבו מנהלים את ביתם, וכן בתפילה וברכות ולימוד תורה ושאר המצוות לדעת תמיד שכל מאמץ שעושים בכדי לעשות רצון השם הופך לקרבן המעלה ריח ניהוח להשם, והן בין אדם לחברו כל ויתור או שינוי שאדם תובע מעצמו למען הזולת הרי זה קרבן שעושה בזה את רצון השם והופכים את ביתם לבית היוצר ותיקון המידות ושינוי תכונות שליליות שהן הם תכלית האדם לתקן ולהשלים עצמו עלי אדמות כך שבמקום לעשות ויבוח מכל ניגוד הופכים את זה כאתגר לתיקון ולשדרוג ולשיפור המידות והתכונות ובזה הופכים את ביתם לבית מקדש מעט אשר בכל עת מקריבים בו קורבנות לעשות נחת רוח לשכינה אשר תשרה בביתם תמיד ויזכו לחיים מאושרים ויזכו לגדל דור ישרים מבורך בשמחה ובששון ובטוב לבב אמן.

החותם בברכת שבת שלום ומבורך
הצב"י מרדכי מלכא עיה"ק אלעד

